

דַּיִיקָא, וְלֹא כְּתִיב לְמַעַן תַּצִּיל אוֹתוֹ וְתוֹ לֹא. אֵלֶּא
אָמַר רַאוּבֵן, יִשְׁתַּזְיֵב מִן יַדֵּיהֶוּ, וְאִי יָמוּת בְּגוּבָא
יָמוּת. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב וַיִּשְׁמַע רַאוּבֵן וַיַּצִּילֵהוּ מִיָּדָם.

תָּא חַזִּי, כַּמָּה חֲסִידוּתֵיהּ דְּרַאוּבֵן, דְּבְגִין דִּידַע
דְּשִׁמְעוֹן וְלוֹי שׁוֹתְפוֹתָא וְחֲכִימוֹתָא וְחֲבָרוֹתָא
דְּלֵהוֹן, קִשְׁיָא אֵינּוֹן. דְּכִד אֶתְחַפְרוּ בְּשִׁכְּם, קָטְלוּ כָּל
דְּכוּרָא (ס"א ל"ג וְהָא דְקָטְלוּ כָּל דְּכוּרָא) לֹא דִי לֹוֹן. אֵלֶּא דְנִטְלִין
נָשִׁין וְטַף וְכִסְפָּא וְדַהֲבָא וְכָל בְּעִירֵי וְכָל מַאֲנֵי דִיקָר
וְכָל מַאֲן דְּאֶשְׁתַּבַּח בְּקִרְתָּא. וְלֹא דִי כָּל דָּא, אֵלֶּא
דְּאֶפִּילוּ כָּל מַה דְּבַחְקָא נִטְלוּ. דְּכְתִיב, (בראשית לד) וְאֶת
אֲשֶׁר בְּעִיר וְאֶת אֲשֶׁר בְּשַׂדֵּה לָקְחוּ.

אָמַר, וּמַה קִּרְתָּא רַבְתָּא כִּי הָאִי לֹא אֶשְׁתַּזְיֵב
מִנְהוֹן, אֲלֵמְלֵא רַבֵּיא דָּא יַפּוּל בִּידֵיהֶוּ, לֹא
יִשְׁאָרוֹן מִנִּיהּ אוּמְצָא בְּעֵלְמָא. וְעַל דָּא אָמַר, טַב

לשון הקודש

וס"א וְהָא שְׁהֲרֵגוּ כָּל זְכָרָא, לֹא דִי לָהֶם, אֵלֶּא
שְׁנוּטְלִים נָשִׁים וְטַף וְכִסְפָּא וְדַהֲבָא וְכָל
הַבְּהֵמוֹת וְכָל כְּלֵי יָקָר וְכָל מִי שְׁנִמְצָא
בְּקִרְיָה, וְלֹא דִי, אֵלֶּא שְׁאֶפְלוּ כָּל מַה
שְׁבַשְׂדֵּה נִטְלוּ, שְׁכָתוּב (בראשית לד) וְאֶת

אֲשֶׁר בְּעִיר וְאֶת אֲשֶׁר בְּשַׂדֵּה לָקְחוּ.
אָמַר, וּמַה הַקִּרְיָה הַגְּדוֹלָה כְּזוֹ לֹא נִצְל
מֵהֶם – אֲלֵמְלֵא הַעֲלֵם הַזֶּה יַפּוּל בִּידֵיהֶם,
לֹא יִשְׁאָרוּ מִמֶּנּוּ חֲתִיכַת בְּשָׂר בְּעוֹלָם,

מִיָּדָם, מִיָּדָם דְּיִקָּא, וְלֹא כְּתוּב לְמַעַן
הַצִּיל אוֹתוֹ וְיוֹתֵר לֹא. אֵלֶּא אָמַר רַאוּבֵן,
וַיַּצֵּל מִיָּדָם, וְאִם יָמוּת בְּבוּר – יָמוּת.
וּמִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב וַיִּשְׁמַע רַאוּבֵן וַיַּצִּילֵהוּ
מִיָּדָם

כַּאֲרֵא כַּמָּה הִיא חֲסִידוּתוֹ שֶׁל רַאוּבֵן,
שְׁמִשּׁוּם שְׂדֵעַ שְׁשִׁמְעוֹן וְלוֹי, הַשְׁתַּפּוֹת
וְהַחֲכָמָה וְהַחֲבָרוֹת שֶׁלָּהֶם הֵם קִשְׁיִם,
שְׁכַאֲשֶׁר הִתְחַבְּרוּ בְּשִׁכְּם הֲרֵגוּ כָּל זְכָר

לְאַשְׁתּוֹבָא מִנֵּיהּוּ דְלֹא יִשְׁאֲרוֹן מִנֵּיהּ אֲשֶׁתְּאֲרוֹתָא
בְּעֵלְמָא, וְלֹא יַחֲמֵי אֲבָא מִנֵּיהּ כְּלוּם לְעֵלְמִין.

וְהָכֵא אִי יָמוּת, לֹא יִכְלִין לִיהּ וַיִּשְׁתָּאֲר כָּל גּוֹפִיהּ
שְׁלִים, וְאַתִּיב לִיהּ לְאַבָּא שְׁלִים. וְעַל דָּא
לְמַעַן הַצִּיל אוֹתוֹ מִיָּדָם לְהַשִּׁיבוּ אֶל אָבִיו, אֶף עַל
גַּב דִּימוּת הָתָם. וּבְגִין כֶּךָ אָמַר הַיֵּלֶד אֵינְנוּ. וְלֹא
אָמַר אֵינְנוּ הֵי, אֲלֵא אָמַר אֵינְנוּ, אֲפִילוּ מֵת.

תָּא חֲזִי, מָאי דְעֵבַד, דְּאִיהּ בְּחֻכְמָתָא הָוָה שְׁתִּיף
גְּרָמִיהּ בְּהַדְרִיָּהּ, דְּכִתִּיב לֹא נִפְנוּ נַפְשׁ, וְלֹא
כְּתִיב לֹא תִפּוּהוּ. וְאִיהּ לֹא הָוָה תַּמָּן כִּד אֲזַדְבִּין
יוֹסֵף, דְּהָא כְּלָחוּ מִשְׁמַשִּׁי לְאַבוּהוֹן כָּל חַד וְחַד יוֹמָא
חַד. וְהָהוּא יוֹמָא דְרֵאוּבֵן הָוָה. וְעַל דָּא בָּעָא דְבַהֲתוּא
יוֹמָא דְהָוָה שְׁמוּשָׁא דִילִיהּ לֹא יתְאַכִּיד יוֹסֵף. וּבְגִין
כֶּךָ כְּתִיב וַיֵּשֶׁב רֵאוּבֵן אֶל הַבּוֹר וְהִנֵּה אֵין יוֹסֵף בְּבוֹר

לשון הקודש

הי, אלא אמר איננו - אפילו מת.
בא ראה מה שעשה, שהוא בהכחמה
היה משתף עצמו עמהם, שכתוב לא
נפנו נפש, ולא כתוב לא תפווה, והוא
לא היה שם כשנמכר יוסף, שחרי כלם
שמשו את אביהם, כל אחד ואחד יום
אחד, ואותו היום היה של ראובן, ועל
כך רצה שבאותו היום שהיה השמוש

ועל כן אמר טוב להנצל מהם, שלא
ישאירו ממנו שארית בעולם ולא יראה
ממנו אבא כלום לעולמים.

וכאן אם ימות, לא יכולים לו, וישאר
כל גופו שלם ואשיב אותו לאבא שלם,
ועל כן למען הציל אתו מידם להשיבו
אל אביו, אף על גב שימות שם. ומשום
כך אמר היילד איננו, ולא אמר איננו

וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו. וְהִנֵּה אֵין יוֹסֵף דַּיִּיקָא. אַפִּילוּ (ה) מוֹת, מִיָּד וַיֵּשֶׁב אֶל אָחָיו וַיֹּאמֶר הַיְלָד אֵינְנוּ.

וַאֲפִילוּ רְאוּבֵן לָא יָדַע מַה־הוּא זְבִינָא דִּיוֹסֵף, וְהָא אוּקְמוּהָ דְאַשְׁתַּתִּיף בְּהוּ שְׂכִינְתָא, וְעַל דָּא לָא יָדַע רְאוּבֵן מַה־הוּא זְבִינָא דִּיוֹסֵף וְלֹא אֶתְגַּלְיָא לִיהּ עַד הָהוּא זְמַנָּא דְאַתְגַּלִּי יוֹסֵף לְאַחוּהִי.

תָּא חַזִּי, כַּמָּה גָרִים לִיהּ לְרְאוּבֵן בְּגִין דְּאִתְּהוּ אֶשְׁתַּדַּל לְאַחֵיָא לִיהּ לִיוֹסֵף, מַה כְּתִיב, (דברים לג) יְהִי רְאוּבֵן וְאֵל יָמָת וְגו'. דְּהָא בְּגִין דָּא, אָף עַל גַּב דִּידַע דְּאַשְׁתַּקִּיל בְּכִירוּתִיהּ מֵינִיהּ וְאַתִּיחִיב לִיוֹסֵף, אֶשְׁתַּדַּל לְאַחֵיָא לִיהּ, וְצַלִּי מִשָּׂה וַאֲמַר יְהִי רְאוּבֵן וְאֵל יָמָת, וְאַתְקִיִּים בְּעֶלְמָא דִּין וְאַתְקִיִּים בְּעֶלְמָא דְאַתִּי. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דָּא, וּבְגִין דְּעֵבֵד תְּשׁוּבָה

לשון הקודש

התגלה לאחיו.

בא ראה כמה גרם לראובן משום שהוא השתדל להחיות את יוסף. מה כתוב? (דברים לג) יחי ראובן ואל ימת וגו'. שהרי משום זה, אף על גב שינדע שנלקחה בכורתו ממנו ונתנה ליוסף, השתדל להחיות אותו, והתפלל משה ואמר יחי ראובן ואל ימת, והתקיים בעולם הזה ובעולם הבא. מה הטעם? משום זה, ומשום שעשה תשובה

שלו לא יאבד יוסף, ומשום כך כתוב וישב ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור ויקרע את בגדיו. והנה אין יוסף דוקא, אפלו וחי אז מות, מיד וישב אל אחיו ויאמר הילד איננו.

ואפלו ראובן לא ידע מאותה המכירה של יוסף. והרי בארוהו שהשכינה השתתפה עמם, ועל כן לא ידע ראובן מהמכירה ההיא של יוסף, ולא התגלתה לו עד אותו הזמן שיוסף

מִתְּהוּא עוֹבְדָא. דְּכָל מָאן דְּעָבִיד תְּשׁוּבָה, קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא קַיִים לִיה בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתֵּי.

תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב, וַיִּקְחוּ אֶת כְּתָנֶת יוֹסֵף וְגו', הָא
אוּקְמוּהָ דְבְּגִין דְּדָמָא דְשָׁעִיר דְּמָא לְדָמָא דְבַר
נָשׁ. אֲבָל תָּא חַזִּי, אִף עַל גַּב דְּמַלְה אַתְּיָא כְּדָקָא
חַזִּי, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק בְּחוּ בְּצַדִּיקֵינָא אֲפִילוּ
כְּחוּט הַשְּׁעָרָה.

יַעֲקֹב עָבַד עוֹבְדָא כְּדָקָא יָאוּת. בְּמַאי, בְּגִין
דְּאַקְרִיב לְגַבּוּי אַבּוּי שָׁעִיר, דְּאִיהוּ סְטָרָא
דְּדִינָא קְשִׁיָּא. וְעַם כָּל דָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ אַקְרִיב שָׁעִיר
וְאַכְחִישׁ לִיה לְאַבּוּי דְּאִיהוּ סְטָרָא דִּילִיה, אַתְּעַנְשׁ
בְּהַאי שָׁעִיר אַחְרָא, דְּאַקְרִיבוּ לִיה בְּנֵי דָמָא דִּילִיה.

בְּאִיהוּ כְּתִיב, (בראשית כז) וְאֵת עֶרְת גְּדֵי הָעֵזִים
הִלְבִּישָׁה עַל יָדָיו וְעַל חֵלְקַת צוּאָרָיו, בְּגִין

לשון הקודש

אֲפִילוּ כְּחוּט הַשְּׁעָרָה.
יַעֲקֹב עָשָׂה מַעֲשֵׂה כְּרָאוּי, בְּמַה? מִשּׁוּם
שְׁהַקְרִיב לְאַבּוּי שָׁעִיר, שֶׁהוּא צַד הַדִּין
הַקָּשָׁה, וְעַם כָּל זֶה, מִשּׁוּם שֶׁהוּא הַקְרִיב
שָׁעִיר וְהַכְחִישׁ אֶת אַבּוּי שֶׁהוּא הַצַּד
שְׁלוֹ, נִעְנַשׁ בַּשָּׁעִיר הָאֲחֵר הַזֶּה שְׁהַקְרִיבוּ
לוֹ בְּנֵי אֶת הַדָּם שְׁלוֹ.

כִּי כְּתוּב (בראשית כז) וְאֵת עֶרְת גְּדֵי הָעֵזִים

מִהַמַּעֲשֵׂה הַהוּא. שְׁכַל מִי שֶׁעוֹשֶׂה
תְּשׁוּבָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַיֵּם אוֹתוֹ
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בַּא רְאָה מַה כְּתוּב? וַיִּקְחוּ אֶת כְּתָנֶת
יוֹסֵף וְגו'. הֲרֵי בְּאַרוּהוּ, שְׁמִשּׁוּם שְׁדָם
הַשָּׁעִיר דּוֹמָה לְדָם שְׁל אָדָם. אֲבָל בַּא
רְאָה, אִף עַל גַּב שְׁהַדְבֵּר בַּא כְּרָאוּי,
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַקְדֵּק עִם הַצַּדִּיקִים

כָּךְ וַיִּטְבְּלוּ אֶת הַכֶּתֶנֶת בְּדָם, אֶקְרִיבוּ לִיהַ כְּתוּבָתָא
 לְאַפְחָשָׁא לִיהַ, וְכֹלָא דָּא לְקַבֵּל דָּא, אִיהוּ גָרִים
 דְּכְתִיב וַיִּחַרד וַיִּצְחַק חֲרָדָה גְדֹלָה עַד מְאֹד, בְּגִין כָּךְ
 גָּרְמוּ לִיהַ דְּחֲרַד חֲרָדָה בְּהֵוּא זְמַנָּא דְּכְתִיב הַכֹּר נָא
 הַכֶּתֶנֶת בְּנֶךְ הִיא אִם לֹא. (דף קפו ע"א)

רַבִּי תִּיָּא אָמַר, בִּיהַ כְּתִיב, (בראשית כז) הַאֲתָה זֶה בְּנִי
 עֲשׂו אִם לֹא. לִיהַ כְּתִיב, הַכֶּתֶנֶת בְּנֶךְ הִיא אִם
 לֹא. וּבְגִין כָּךְ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק בְּהוּ
 בְּצַדִּיקוּיָא בְּכָל מַה דְּאִינוּן עָבְדִין.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, (נ"א אָמַר רַבִּי אַבָּא) פִּינּוּן דְּחָמּוּ כְּלָהוּ
 שְׂבָטִין הֵהוּא צַעֲרָא דְּאַבוּהוֹן, אֲתִנְחָמוּ וּוְדָא,
 וַיְהִיבוּ גְרַמְיִיהוּ עֲלֵיהַ דִּיּוֹסָף, דִּיּוֹסְרוֹן לִיהַ אֲלִמְלָא
 יִשְׁבַּחֲוֹן לִיהַ. פִּינּוּן דְּחָמּוּ דְּלֹא יָכִילוּ, אֲחֲדָרוּ לְגַבִּיָּה
 דִּיהוּדָה וְאַעֲבָרוּ לִיהַ מֵעֲלִיָּהוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ הוּא מְלֻכָּא

לשון הקודש

בְּנִי עֲשׂו אִם לֹא – לוֹ כְּתוּב, הַכֶּתֶנֶת
 בְּנֶךְ הִיא אִם לֹא. וּמִשׁוּם כָּךְ הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְדַקְדֵּק עִם הַצְּדִיקִים בְּכָל מַה
 שֶׁהֵם עוֹשִׂים.

רַבִּי אַבָּא אָמַר וְנ"א אָמַר רַבִּי אַבָּא, פִּינּוּן
 שְׂבָל הַשְּׂבָטִים רָאוּ אוֹתוֹ הַצַּעַר שֶׁל
 אֲבִיהֶם, וְדָאֵי הֲתִנְחָמוּ וְנִתְּנוּ עֲצָמָם עַל
 יוֹסֵף שִׁיפְדוּ אוֹתוֹ אֲלִמְלָא יִמְצְאוּ אוֹתוֹ.
 פִּינּוּן שָׂרְאוּ שְׂלֵא יְכוּלִים, חֲזָרוּ אֶל יְהוּדָה

הַלְבִּישָׁה עַל יָדָיו וְעַל חֲלֻקַּת צְוֹאֲרִיו,
 מִשׁוּם כָּךְ – וַיִּטְבְּלוּ אֶת הַכֶּתֶנֶת בְּדָם,
 הַקְרִיבוּ לוֹ כְּתִנֶּת לְהַכְחִישׁ אוֹתוֹ. וְהַכֵּל
 זֶה כְּנֶגֶד זֶה. הוּא גָרַם שְׂכָתוֹב וַיִּחַרד
 יִצְחַק חֲרָדָה גְדֹלָה עַד מְאֹד, מִשׁוּם כָּךְ
 גָּרְמוּ לוֹ שְׁחֲרַד חֲרָדָה בְּזִמְנָא הַהוּא,
 שְׂכָתוֹב הַכֹּר נָא הַכֶּתֶנֶת בְּנֶךְ הִיא אִם
 לֹא.

רַבִּי תִּיָּא אָמַר, כְּתוּב בּוּ (שם) הַאֲתָה זֶה

עֲלִייהוּ. (ובדין ס"א ובין ד) אַעֲבֹרוּהוּ מֵעֲלִייהוּ, מַה כְּתִיב,
וַיְהִי בַעַת הַהִיא וַיֵּרֶד יְהוּדָה וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים יח) וַיִּרְעַם בַּשָּׁמַיִם יי
וְעֲלִיּוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ בְּרָד וּגְחָלֵי אֵשׁ. תָּא חַזִּי, כִּד
בְּרָא קִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא עֲלֵמָא, אֲתַקִּין לִיה שְׁבָעָה
סְמָכִין עַל מַה דְקִימָא, וּבְלָהוּ סְמָכִין קִימֵי בְחַד
סְמָכָא יְחִידָאֵי, וְהָא אוֹקְמוּתָהּ. דְכְתִיב, (משלי ט) חֲכָמוֹת
בְּנִתָּה בֵיתָה חָצְבָה עֲמוּדֵיהָ שְׁבָעָה. וְאֵלִין בְּלָהוּ אֵינּוֹן
קִימֵי בְחַד דְרָגָא מְנִייהוּ דְאֶקְרִי (משלי י) צַדִּיק יִסּוֹד
עוֹלָם.

וְעֲלֵמָא כִּד אֲתַבְּרִי, מִהֵוּא אַתְר אֲתַבְּרִי. דְאֵיהוּ
שְׁכֻלֻלָא דְעֲלֵמָא, וְתַקוּנֵוּי. דְאֵיהוּ חַד
נְקוּדָה דְעֲלֵמָא, וְאַמְצָעִיתָא דְכֻלָּא. וּמֵאֵן אֵיהוּ, צִיּוֹן.
דְכְתִיב, (תהלים ג) מִזְמוֹר לְאַסָּף אֵל אֱלֹהִים יי דְבַר

לשון הקודש

עומדים בעמוד אחד יחיד, וְהִרִי פְרִשׁוּקָה
שְׁכֻלֻלָא (משלי ט) חֲכָמוֹת בְּנִתָּה בֵיתָה
חָצְבָה עֲמוּדֵיהָ שְׁבָעָה, וְכָל אֵלֵהֶם
עומדים בְּדִרְגָה אַחַת מֵהֶם שְׁנִקְרָאת (שם)
י צַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם.

וּכְשֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, נִבְרָא מֵאוֹתוֹ
הַמְקוֹם שֶׁהוּא הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם
וְתַקוּנוֹ, שֶׁהוּא נִקְדָּה אַחַת שֶׁל הָעוֹלָם
וְהָאֲמִצָּע שֶׁל הַכֹּל, וּמֵי הוּא? צִיּוֹן,

וְהַעֲבִירוּ אוֹתוֹ מֵעֲלֵיהֶם, מִשׁוּם שֶׁהוּא
הָיָה מְלֻךְ עֲלֵיהֶם, וְנֵאֵן ס"א וּבִינּוֹן שׁוֹן
הַעֲבִירוּהוּ מֵעֲלֵיהֶם, מַה כְּתוּב? וַיְהִי
בַעַת הַהִיא וַיֵּרֶד יְהוּדָה וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים יח) וַיִּרְעַם
בַּשָּׁמַיִם ה' וְעֲלִיּוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ בְּרָד וּגְחָלֵי
אֵשׁ. בֵּא רֵאָה, בְּשִׁבְרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֵת הָעוֹלָם, הִתְקִין לוֹ שְׁבָעָה
עֲמוּדִים עַל מַה שֶׁעוֹמֵד, וְכָל הָעֲמוּדִים

וַיִּקְרָא אֶרֶץ מְמוֹרָה שְׁמֵשׁ עַד מְבֹאוֹ. וּמֵאֵן אֶתֶר,
 מְצִיּוֹן, דְּכַתִּיב מְצִיּוֹן מְכַלְל יְפֵי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ.
 מֵהֵתוּא אֶתֶר דְּאִיהוּ סְטָרָא דְשְׁכָלוּלָא דְמֵהִימְנוּתָא
 שְׁלִימְתָא כְּדָקָא יֵאוּת (והשתא ע"י קמא א כי שם מקומו) וְיִשְׂרָאֵל
 אֲתַמְּקֵפוּ בֵּיהּ בְּרֵגְוֵי דְפְקוּדֵי דְאוּרִימָא בְּגִין דְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אֲתַמְּקֵף בַּר נֶשׁ בְּצִיצִית
 דְּאֲתַעֲטָף בֵּיהּ). וְצִיּוֹן תִּקְיָפוּ וְנִקְוֶה דְכָל עֲלָמָא, וּמֵהֵתוּא
 אֶתֶר אֲשֶׁתְּכַלֵּל כָּל עֲלָמָא וְאֲתַעְבִּיד, וּמִגִּיּוּהַ כָּל
 עֲלָמָא אֲתָזֵן.

וְתָא חַזִּי, וַיִּרְעַם בַּשָּׁמַיִם יְיָ וְעֲלִיּוֹן יִתֵּן קוּלוֹ וְגו',
 בֵּינָן דְּאָמַר וַיִּרְעַם בַּשָּׁמַיִם יְיָ, אֲמַאי כְּתִיב
 וְעֲלִיּוֹן יִתֵּן קוּלוֹ. הָא (ס"א אֱלָא) הָכָא רָזָא דְמֵהִימְנוּתָא,
 (ועל מה, ס"א עֲלָמָא) דְּאֲמִינָא דְצִיּוֹן אִיהוּ שְׁכָלוּלָא וְשִׁפּוּרוֹ
 דְּעֲלָמָא, וְעֲלָמָא מְנִיחָ אֲתָזֵן. בְּגִין דְּתֵרִין דְּרֵגִין אֵינָן
 וְאֵינָן חַד, אֵינָן צִיּוֹן וַיְרוּשָׁלַם. דָּא דִּינָא וְדָא רַחֲמֵי,

לשון הקודש

גתקן כל העולם ונעשה, ומתוכו נזון כל העולם.

ובא וראה, וירעם בשמים ה' ועליון יתן קולו וכו'. בין שאמר וירעם בשמים ה', למה כתוב ועליון יתן קולו? הנה וס"א אלא כאן סוד האמונה ועל מה עולם שאמרנו שציון היא השלמות והיפי של העולם, והעולם נזון ממנו, משום ששתי דרגות הן, והן אחת, הם ציון וירושלים,

שכתוב (תהלים א) מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבוא. ומאיזה מקום? מציון, שכתוב מציון מכילל יפי אלהים הופיע. מאותו המקום שהוא צד השלמות של האמונה השלמה כראוי ונכעת ישראל החזיקו בו בסודות המצוות של התורה, משום שכל יום ויום מחזיק אדם בציצית שמתעטף בה, וציון החזק והנקדה של כל העולם, ומתמקם ההוא